

Chéng-kah-hoe

Tân Bêng-Jîn

2000

Thàn hioh **chhun-kà** kap hák-seng Tîm-bî khi i-ê kòr-hiong Ka-tiāⁿ-á chhit-thô, hia ê làng kóng-ōe ũ 2-ê **ték-sek**, thâu 1-hāng sī kap Koan-biō-khiuⁿ kāng-khoán--ê, piān nā ũ 'chh' ê siaⁿ-bó in lóng kóng chò 's'. 'Chhit' thak chò 'sit,' 'chhia' kóng sī 'sia.' Lēng-gōa 1-ê ték-sek sī kòan-sì tī ōe-bóe ke 1-ê 'tah,' chhin-chhiūⁿ kóng 'Lâi chē--tah!' 'Lí beh khi toh-ūi--tah?' Góa kám-kak chin sim-sek, m̄-koh chit-phiⁿ m̄-sī beh kóng che, sī góa tī hia hit-kang, A-bî ũi beh chiūⁿ-tâi piáu-ián, chhiáⁿ 1-ê choan-bûn sì-kòe leh kâ làng siu chéng-kah ê cha-bó lâi in-tau, góa hiông-hiông soah siūⁿ-tiòh góan kòr-hiong ê hit-lúi chéng-kah-hoe.

Chng-kha-lâng ũ 1-kù ōe kóng 'Chheng-khì tō súi,' kóng--lâi che m̄-sī chng-kha choh-sit-lâng ê kan-khó, tī chheng-chhun hó nî-kí ê siàu-liân sī-tâi, bē ài-súi--ê bô chē, chóng--sī bē-tàng chhēng gah súi-tang-tang khi phak tī chhân--nih ê lók-kô-môe-á lâi, kap chap-chháu, lô-chúi, báng-thang chhia-piáⁿ. Súi hō pèh-lēng-si khòaⁿ iáu koh kóng ē-tit-kòe, súi hō **chiuⁿ-chhi thâng-thōa** khòaⁿ ũ siáⁿ ì-sù? Chit-seng-khu súi-súi khi kàu chhân--nih hng--nih ē-tàng súi jōa kú? Tiòh-ài tú-tiòh bián lóh chhân, khi biō--nih sio kim, khòaⁿ hì, iah-sī ũ tãi-chì khi ke--nih chiaⁿ ē siūⁿ-beh chhēng 1-su khah súi--ê. Tī chit-khoán sī-tâi kap siā-hōe, bí-iông-su chit-lúi--ê tī chng-kha chháu-tē só-chāi, **eng-kai** oh thàn ũ chiáh.

Nā kóng án-ni, khah-chá A-chiáng sī beh án-chóaⁿ kòe-jit? A-chiáng m̄-sī góan-chng ê làng, i ê sin-sè góa m̄ bô chin chai, chai-iaⁿ kóng piān-nā chng--nih ũ làng beh kè cha-bó-kiáⁿ iah-sī hō làng siòng chhin-chiāⁿ, **teh-tiāⁿ**, tō ē lâi, i sī choan-bûn leh kâ làng siu chéng-kah kiam bán-bîn--ê. Hit-tang-chūn iáu bô 'bí-iông-su' chit khoán sū, kan-taⁿ kiò i siu-chéng-kah--ê iah-sī bán-bîn--ê; bán-bîn khah chió, chin-chē lâu-1-pōe ê cha-bó-lâng ka-tī tō ē-hiáu bán-bîn, ke-si koh kán-tan, 1-tiâu sòaⁿ niá. Siu chéng-kah tō ài khah choan-giáp, ka chéng-kah, siu kah-piⁿ **liuh-chhoaⁿ** ê phoe-á, kah bôa hō iⁿ, koh chhat chéng-kah-iū, ùi chhiú kàu kha lóng tiòh, ke-si-thâu-á li-li khok-khok kui-thò **chiâu-chng**. Chit-sī ê cha-bó-gín-á kiám-chhái lóng ka-tī ũ chhōan 1-thò, hit-ê sán-chhiaⁿ ê nî-tâi, hán-tit ũ làng hiah **chia-hoa**.

A-chiáng in tau tãi-khai m̄-sī choh-sit-lâng, chiaⁿ-ê khi òh chit-chhiú kang-hu, i leh kâ làng bán-bîn thiaⁿ-kóng bē-siáⁿ thiáⁿ, siu chéng-kah m̄ chin **chim-chiok**, thang kóng sī 'chē làng o-ló bô thiaⁿ-kòe làng hiâm,' hit-sī khah pó-siú, chéng-kah-iū ká-ná chiaⁿ 1-sek âng--ê, bô chhin-chhiūⁿ chit-chūn hoe-pa-lih-niau, siáⁿ-mih sek-chúi to ũ. Góan chò gín-á ê sī tiāⁿ-tiāⁿ **pān-ke-hóe-á** sng chng sin-niū, bô âng

chéng-kah-iû tō iōng chò àng-ku-kóe ê àng-hoan-á-bí chún chéng-kah-iû, ũ-tang-sî-á àng-hoan-á-bí thèh bô tiòh, mā ē khi kau 1-chióng chháu-á hoe ē sim, chhat tī chéng-kah téng iû-gôan chin àng chin iām, chit-chióng hoe góan tō kóng sī ‘chéng-kah-hoe.’ Góan tau chhù-thèh ē 4 khor-liàn-tít chéng 1-ûi teng-nâ-á, teng-nâ-á-hoe mā àng-kì-kì, hoe-sim ũ liòh-á ñg, chhat tī chéng-kah téng mā àng koh súi, ũ-sî-á góan mā kā Teng-nâ-á hoe kiò chò ‘chéng-kah-hoe.’

Góa 5-hòe iah 6-hòe ē sī, ũ 1-ê ē-por sî-thâu-á, tī kau-á pīⁿ chhi-tek-á kha kap 1-tin gín-á leh chhit-thô, góa kā 1-ê pān chò sin-niû ē Kheh-lâng cha-bó-gín-á chhat chéng-kah-hoe, tú-hó khòaⁿ tiòh A-chiáng tui chia kòe, i bô-tiuⁿ-bô-ti soah kiāⁿ óa--lai, khòaⁿ góa chek Teng-nâ-á hoe-sim kā saⁿ tò àng--khi, phah khui i té ke-si ē iân-phiáⁿ áp-á, thèh chhut 1-kòan chin-chiàⁿ ē chéng-kah-iû, kiò góa kā chhiú chhun--chhut-lâi, kóng góa ē chhiú chin iû-siù, nâ chhat chéng-kah-iû lóh--khi, tiāⁿ-tiòh pí cha-bó-gín-á chhiú khah súi. Góa kiaⁿ lāng chhiò, m̄ hō i chhat. I kóng góa ē chhiú chin-chiàⁿ sī gē-sút-ka ē chhiú, āu-pái tōa-hàn ē ũ chin chē cha-bó-gín-á ài khan góa ē chhiú. Tong-sī, góa sit-chāi m̄ chai ‘gē-sút-ka’ sī siáⁿ-mih mih-kiāⁿ, góa ē chì-gôan sī beh chò poaⁿ pòr-tē-hì ē thâu-chhiú sai-hū, chū gín-á sī, góa tō chin ài kóng-kó hō gín-á-phōaⁿ thiaⁿ, nâ chò pòr-tē-hì, ē-sái kóng hō khah-chē lāng thiaⁿ.

Chng-thâu bô-kàu 100-hō, tōa-sè-hāng tãi-chì tak-ê lóng chai, tak-ní lóng chit-pòⁿ-hō-á ũ cha-bó-kiāⁿ chò--lāng iah-sī kè--lāng, tō ē khòaⁿ-tiòh A-chiáng lāi, hit-chūn bô tiān-ōe, mā m̄-chai sī án-chóaⁿ khi thong-ti--i ē. I khiā 1-tâi 26-chhūn ē cha-bó phāⁿ-chhia, chiàu chit-sī ē kóng-hoat, eng-kai sī ‘siok-lú-chhia,’ chhēng eh-kūn táh thih-bé, chu-sè chin hó-khòaⁿ, chng-lāi sahⁿ-tiòh i ē siàu-liân-ke-á thiaⁿ kóng oan-na ũ--kúi-ê-á, lāng kóng ‘súi báí oh pí-chí,’ che seng mài kóng, tī chng-kha chhin-chhiūⁿ A-chiáng tak-kang chhēng súi-súi, koh bián lóh-chhân choh-sit, phák gah ơ koh phoe-hu chhō--ê, tō bô tè chhú--a. Chóng--sī, hū-kín kúi-ê chng-thâu bô 1-ê siàu-liân-ke hō i khòaⁿ ē chiūⁿ-bák--ê, m̄-sī kóng i jōa khô-thâu khòaⁿ chng-kha-lāng bô bák-tē, i sit-chāi sī kiaⁿ kè hō choh-chhân-lāng.

Góan chhù-āu ũ 1-ê siàu-liân-ke, miā kiò-chò lóng--á, i-ê miā hō liáu ũ háh, lāng sī seⁿ chò lò-kha ũ-pān, seⁿ-tiuⁿ koh chiòng-chāi, tī siàu-liân-pòe--ê lāi-té, jîn-phín sī it-liáp-it--ê, in a-chí Pó-chhai--á beh kè khi Lô-tek-tng ē sī, ũ chhiàⁿ A-chiáng lāi siu chéng-kah, liáu-āu, lóng--á tō khi sahⁿ-tiòh téng-pak-kòe, iang h̄m-lāng-pô--á khi kóng kúi nâ chōa, A-chiáng sian kóng tō m̄ khéng. I pài-thok h̄m-lāng-pô--á kiā-ōe kā lóng--á hōe sit-lé, kóng i khak-sit bô siūⁿ-beh tōa chng-kha choh-chhân, m̄-sī hiām lóng--á ũ siáⁿ báí--chhū. Hit-ê h̄m-lāng-pô--á chin o-ló A-chiáng, kóng i chò-lāng ũ-iaⁿ chán. Nâ ũ siáng-ê hāu-seⁿ cha-bó-kiāⁿ siūⁿ beh chhōe tui-siōng kè-chhōa, A-chiáng kúi-ê chng-thâu chhng lāi chhng khi, siàu-sit siōng cheng-kong, i lóng ē pò hō chit-ê h̄m-lāng chai. Ū lāng m̄ng A-chiáng nah ē bô-ài kiam chò h̄m-lāng, àng-pau thàn--ê pí kā lāng siu chéng-kah tiāⁿ-tiòh khah ũ-giāh. I lóng in lāng kóng ka-tī iáu-bōe kè, kā lāng chò h̄m-lāng m̄ hó, koh-chāi kóng, 1-lāng 1-tō, khah bē khi lòng-phòe pát-lāng ē p̄ng-óaⁿ. Tō-sī án-ni, h̄m-lāng-pô--á chia ē kóng-ōe lóng ũi--i.

Góan chhù-pīⁿ A-góat-á-chí hēng tōa-piáⁿ hit-kang, chai-iaⁿ A-chiáng ē lāi siu chéng-kah, góa choan-kang tī in m̄ng-kháu-tiāⁿ-bóe tán beh khòaⁿ--i, tán i ũi A-góat-á ē pāng-keng chhut--lâi, khòaⁿ-tiòh góa, chhui-chhiò bák-chhiò kiò góa 1-siaⁿ ‘gē-sút-ka,’ koh m̄ng góa ũ jip-hák--bōe. Góa in i kóng, ài tán mē-ni

9--gòeh, m̄-koh góa ē-hiáu siá ka-tī ē miâ--a. I koh kâ hit-ê iân-phiáⁿ áp-á thêh--chhut-lâi, góa siūⁿ-kóng koh-sī beh kâ góa siu chéng-kah, chhat chéng-kah-iû, tō beh soan, i soah ùi áp-á lâi thêh 1-ê tōa-piáⁿ chhut--lâi, kóng sī A-gòat-á ē piáⁿ, peh 1-tè hō--góa. Góa ài chiáh piáⁿ, m̄-koh hit-chūn ē tōa-piáⁿ lóng-sī bah-piáⁿ khah chē, pui-bah pau tī piáⁿ lâi-té, chiáh chē ē ùi, góa kâ i kóng khah hêng chiáh tâu-se-āⁿ--ê. I chhiò-chhiò kóng āu-kò-gòeh lāng beh-lâi kâ i teh-tiāⁿ, i ē hoan-hù kóng ài ũ kúi-kin-á tâu-se--ê, mài lóng kan-taⁿ bah-piáⁿ, koh m̄ng góa kám ài chiáh tang-koe-thng?

A-chiáng beh kè--lāng-a, góa sui-bóng iáu-sī sè-hàn gín-á, sim-koaⁿ-thâu soah ũ kóa kóng-bē-chhut-lâi ē chhih-chhák, pí góa khah ut-chut--ê sī lóng--á, i chit-pái bô sí-sim mā bē-sái--tit. Kóng--sī án-ni, i iáu-sī m̄ jīn-su, khi A-chiáng in chng--nih thām-thiaⁿ, khòaⁿ sī siáng hiah hó-ūn thang chhōa-tiòh chit-ê hiah-súi ē kơ-niū-á. Hit-ê cha-pơ-gín-á in-tau mā-sī choh-chhân-lāng, m̄-koh gín-á sī thak ko-lông chhut-giáp--ê, tī lōng-hōe leh chiáh thâu-lō, lāng chin su-būn-khoán, kap A-chiáng sng ũ sù-phòe. lóng--á kàu-chia lâi--a, hōe sio kơ-liâu, bô gah chit-sut-á hi-bāng (hī-bāng,) bô kúi-kang niâ, lò-lò ē hàn-chháu chò-1-ê khiau-ku--lòh-khi.

Tih-beh chò sin-lōng ē chit-ê lōng-hōe chit-ôan, ùi khèng-chiok chhōa-tiòh 1-ê un-sūn ē súi-bó, choan-kang khi hak 1-tâi ơ-tó-bái, tâi-thê siōng-hā-pan khiâ ē thih-bé, ũ-sī-á choan-kang sêh tui góan chng--nih lâi, he sī góa thâu-pái khòaⁿ-tiòh Vespa chit-khoán sin-sū-hêng ē ơ-tó-bái, A-chiáng chē tī [āu-táu](#), tng thâu-chang hō hong chhoe tín-tāng, chin [phāⁿ](#)! Góa chin siūⁿ-beh chē khòaⁿ-māi--leh, m̄-koh sim-koaⁿ lâi tui hit-ê hó-ūn ē lāng ũ-kóa [ngaih-giòh](#), tian-tó leh tông-chêng lóng--á.

A-chiáng chū chò--lāng liáu-āu, tō kâ hit-ê iân-phiáⁿ áp-á siu--khí-lâi, kóng i bô beh koh kâ lāng siu chéng-kah, i siōng-ờ-bóe 1-thoaⁿ sī siu i ka-tī ē chéng-kah, tán kè liáu, hit thò ke-si-thâu-á beh lâu leh ka-tī chò chū-ka-iōng--ê. I chò chit-tō--ê, gōan-pún tō ták-kang kâ ka-tī ē chéng-kah siu súi-súi koh chhat âng-âng, góan chng--nih ē siâu-liân-ke-á kha-chhng āu lóng tō chheng-hơ i ‘Chéng-kah-hoe,’ hán-tit kóng i ‘A-chiáng’ ē miâ.

A-chiáng chiáu iok-sok kōaⁿ 1-áp tâu-se-piáⁿ lâi hō--góa, koh kià góa 1-áp piáⁿ, kóng ài góa chóan hō lóng--á, i pháiⁿ-sè ka-tī kōaⁿ khi hō--i, nā bô, bē-su leh [chau-that](#)--lāng-leh. Góa tng i-ê bīn peh 1-tè piáⁿ chiáh, bô-tâi-bô-chi bák-sái soah līn--lòh-lâi. I m̄ng góa nah-ē leh khau, kám piáⁿ bô hah góa-ê bī? Góa mā m̄-chai leh khau toh 1-tiâu lí, kám-sī thê lóng--á sim sng? Iáu-sī thê góa ka-tī leh pī-siong--ê? Góa chia 1-ê iáu-bōe thak kok-bīn hák-hāu ē gín-á niâ!

Tī ôan-phìn liáu kò-gōa-gòeh ē sī, hit-ê beh chò sin-kiáⁿ-sài--ê soah khiâ ơ-tó-bái tī ke--nih kap 1-tâi hòe-bút-á-chhia sio lōng, iáu bē sàng-khi kàu pēⁿ-īⁿ tō tng-khui--a. Thiaⁿ kóng A-chiáng ka-tī tiàm chhù-lâi háu kúi-nā-kang, cha-pơ--ê beh chhut-soaⁿ ē sī, i chhēng hit-su pún-tè chò sin-niū chia 1-ê chhēng ē súi-saⁿ, chah hit-ê té ke-si-thâu-á ē iân-phiáⁿ áp-á khi kàu sek-tiūⁿ, tng chiòng-lāng bīn-chêng siu chéng-kah, chhat âng chéng-kah-hoe, kâ bô-iân ē ta-koaⁿ-á iau-kiū beh iōng ‘bī-bōng-jīn’ ē sin-hūn sàng chiūⁿ soaⁿ-thâu, ta-ke kap ta-koaⁿ lóng m̄ khéng. Sū-āu, ũ lāng hong-siaⁿ kóng, sī tui-hong khan-thoa A-chiáng miā siuⁿ ngī khi khek-tiòh in hāu-seⁿ, chia-ē liân hāu-seⁿ sí-āu tō bô beh hō jip-m̄ng. Mā ũ lāng kóng sī siang-hong-bīn ē sī-tōa-lāng chham-siōng hó--ê, sí--ê to sí--a, mài khi liân-lui chit-ê iáu

bōe jip-m̄ng hó kơ-niū-á ê chiong-sin. Góa khah siong-sìn bōe-āu chit-ê lí-iū.

Chū hit-sī khí, A-chiáng tō chin-chiàⁿ bô leh kâ lāng siu chéng-kah, chhut-m̄ng mā lóng chhēng gah sò-sò, liān 3-nī āu i kè hō lóng--á ê sī, chhiú-chéng-thâu-á-bōe tō bô khòaⁿ-tiòh chhat âng-âng ê chéng-kah-hoe.